

Orientering om den systematiske efteruddannelse

Kort om processen indtil nu

Med overenskomsten i 2014 blev det aftalt at igangsætte systematisk efteruddannelse for alle praktiserende læger som et supplement til den eksisterende, selvvalgte efteruddannelse.

Det overordnede formål med den systematiske og selvvalgte efteruddannelse var at sikre alle læger en kontinuerlig, livslang efteruddannelse til gavn for patienterne og samfundet. Den systematiske efteruddannelse skulle således sikre et kollektivt løft af kompetencerne i almen praksis som en parallel til den individuelt rettede, selvvalgte efteruddannelse.

Det blev aftalt at den systematiske efteruddannelse skulle være inden for temaer som der kunne skabes enighed om mellem PLO og RLTN. I aftalen blev der derudover skabt enighed om at der skulle udbetales en forhøjet takst for tabt arbejdsfortjeneste på den systematiske efteruddannelse på 4.500 kr. pr. kursusdag. For den selvvalgte efteruddannelse skulle taksten fortsat være på 2.600 kr. pr. kursusdag.

I overenskomsten var det ikke på forhånd beskrevet mere konkret hvilke temaer den systematiske efteruddannelse skulle omhandle. Derfor blev der iværksat en behovsafdækning blandt en række praktiserende læger, regionerne samt forskningsmiljøer og udvalgte sygehuslæger. I alt blev knap 200 personer involveret i denne proces som førte til at bestyrelsen i Fonden for Almen Praksis i foråret 2015 besluttede en række afgrænsede temaer. Temaerne er kort beskrevet til sidst i dette dokument.

Der har været en række udfordringer i forbindelse med opstarten af denne kollektivt tilrettelagte, systematiske efteruddannelse som er forsøgt løst i et tæt samarbejde med blandt andet sekretariatene regionalt og Danske Regioner centralt. Den største udfordring har ubetinget været kapaciteten, det vil sige udbuddet – eller retter manglen på samme – af kurser godkendt som systematisk efteruddannelse.

I det følgende redegøres for hvordan denne og andre centrale udfordringer er forsøgt løst.

Kapacitetsproblemet

I de foreløbige opgørelser over kapaciteten er PLO Efteruddannelse den største udbyder med foreløbigt 20 udbudte kurser og 600 deltagende læger. I de fem regioner er der et mere varieret udbud, men i gennemsnit ligger det på 4-5 udbudte kurser pr. region. I hovedsagen er dette dog endagskurser omkring ældre eller døende patienter. I Region Hovedstaden har man planlagt et „storholds“-forsøg hvor der kan deltage ca. 120 praktiserende læger. I Region Syd har man omvendt valgt at fokusere på smågruppebaseret efteruddannelse med afsæt i DGE-ordningen.

I overenskomsten er ansvaret for kapaciteten placeret hos Efteruddannelsessekretariatet. Derfor er bestyrelsen i Fonden for Almen Praksis også løbende blevet orienteret om de kapacitetsmæssige problemer. Det er besluttet i bestyrelsen at der ikke igangsættes ekstraordinære aktiviteter i den

forbindelse, men at man tillader en „langsom start” i indkøringsperioden. Ambitionen om fuld kapacitet på længere sigt er der dog ikke ændret på.

For at understøtte den regionale udvikling har Efteruddannelsessekretariatet forsøgt at bistå de enkelte regioner i udviklingen af kurser inden for de forskellige temaer. Det blev aftalt at fordele temaerne mellem de fem regioner. De regionale sekretariater har i den forbindelse fået tilsendt al det kursusmateriale som PLO-E har anvendt på deres kurser.

Det er dog ikke sandsynligt at man opnår fuld kapacitet gennem udbud af traditionelle kurser med 30-50 deltagere som har været det mest udbredte format. Særligt fordi det er vanskeligt at tiltrække tilstrækkeligt med kursusledere der har de fornødne kompetencer inden for de valgte temaer. Derfor følges forsøgene i Region Hovedstaden og i Region Syd nøje. Der er med andre ord behov for at brede formen ud i forhold til det traditionelle format. Dog uden at gå på kompromis med deltagerinvolveringen.

Forhøjet kursusrefusion til deltagere

I overenskomsten blev det aftalt at tilskuddet til kursusudgift for den systematiske efteruddannelse skulle begrænses til 1.500 kr. pr. kursusdag. For selvvalgt efteruddannelse er denne takst på 2.400 kr. pr. kursusdag. Baggrunden for dette var at der på det tidspunkt var overvejelser om at den systematiske efteruddannelse skulle afholdes som storholdsforelæsninger a la det engelske koncept *GP Update*. Samtidig aftalte parterne at den systematiske efteruddannelse skulle være udgiftsneutral for deltagerne.

Med valget af mere komplekse temaer for den systematiske efteruddannelse opstod der dog behov for en højere grad af deltagerinvolvering end oprindeligt tænkt fra Efteruddannelsessekretariatets side. Særligt for PLO-E udgjorde dette et problem fordi man her valgte at inddrage op til 4-5 eksperter i hvert kursus. Dette gjorde det umuligt at holde kursusprisen nede på 1.500 kr. pr. deltager. På den baggrund besluttede man på et partsmøde i efteråret 2015 at der i undtagelsestilfælde, dvs. når der var behov for 2 eller flere eksterne eksperter på kurserne, kunne ydes en forhøjet refusion for kursusudgiften svarende til 2.400 kr. Samtidig blev det aftalt at den systematiske efteruddannelse kunne udbydes med deltagerbetaling.

Tabt arbejdsfortjeneste til kursusledere

En anden problemstilling vedrørende økonomi har været en kritik rejst af kursusledere der underviste på den systematiske efteruddannelse. Deltagerne på den systematiske efteruddannelse har haft ret til en forhøjet dækning af tabt arbejdsfortjeneste. De fleste kursusudbydere har dog valgt kun at udbetale tabt arbejdsfortjeneste (vikardækning) til kursuslederne svarende til den selvvalgte efteruddannelse for at holde kursusprisen nede. For at fastholde kursuslederne og støtte de enkelte udbydere er det derfor på sekretariatsplan aftalt at kursusledere kan søge om dækning for tabt arbejdsfortjeneste via Fonden for Almen Praksis ved at anvende deres personlige tildeling. De får med andre ord ret til at bruge deres efteruddannelsesmidler til dækning af vikardækning i forbindelse med kursusledelse.

Udbetaling af refusion – kun til deltagerne og ikke direkte til kursusudbydere

Selvom det er aftalt at den systematiske efteruddannelse, som udgangspunkt, skal være udgiftsneutral for deltagerne, skal de i første omgang selv betale for deltagelsen i den systematiske efteruddannelse. Kursusudbyderen – hvad enten det er en privat udbyder, PLO eller en region – skal således opkræve deltagergebyr hos de enkelte læger som efterfølgende kan få udgiften dækket via deres efteruddannelseskonto i Fonden for Almen Praksis. Det foregår på samme måde som i

forbindelse med den selvvalgte efteruddannelse. Kursusudbyderne kan således ikke få kursusgebyret dækket direkte i fonden. Baggrunden for dette er at tildelingen af midler til den selvvalgte og systematiske efteruddannelse sker i form af „personlige konti” hvor de enkelte læger selv kan vælge hvornår og til hvilke kurser de ønsker at trække på deres konti.

Krav til godkendelse af aktiviteter som systematisk efteruddannelse

Siden 2013 har Fagligt Efteruddannelsesudvalg (tidligere AMADEUS) arbejdet på at præcisere kravene til den tilskudsberettigede efteruddannelse. Med hensyn til den systematiske efteruddannelse har der været en række drøftelser omkring hvilke krav der skulle stilles til godkendelse af denne form for efteruddannelse.

Det har været foreslået at godkendelseskriterierne for den systematiske efteruddannelse skulle være de samme som for den selvvalgte efteruddannelse hvilket har ført til en vis politisk uenighed. Særligt det forhold at den selvvalgte efteruddannelse kan gennemføres i udlandet har ført til debat. Der blev i efteråret 2015 skabt enighed om at godkendelseskriterierne er de samme for den selvvalgte og den systematiske efteruddannelse, dog med det særlige krav at den systematiske efteruddannelse skal være inden for de vedtagne temaer.

En anden diskussion vedrørende godkendelse af aktiviteter som systematisk efteruddannelse har været afgrænsningen af temabeskrivelserne (curriculum). Da de vedtagne temaer har været forholdsvist komplekse, har det også stillet store krav til kursusudbyderne. For at understøtte kursusudbyderne har Efteruddannelsessekretariatet og en række kursusledere fra PLO-E haft møder og anden kontakt med regionerne og private udbydere for at understøtte dem i deres udviklingsarbejde.

Al tilskudsberettiget efteruddannelse registreres

Som en del af aftalen om systematisk efteruddannelse blev det ligeledes aftalt at der skulle ske en bedre registrering af lægernes deltagelse i efteruddannelse, særligt i forhold til den systematiske efteruddannelse. Det blev aftalt at et system dertil skulle udvikles og vedligeholdes af DAK-E. Efteruddannelsessekretariatet i PLO har dog det administrative ansvar. Der er derfor også indgået en databehandlaftale mellem DAK-E og Efteruddannelsessekretariatet.

Lægernes (manglende) deltagelse i efteruddannelse

Lægerne kan udskyde deres deltagelse i den systematiske efteruddannelse i et år. Læger der ikke deltager i den systematiske efteruddannelse inden for denne periode, skal kontaktes af de regionale kvalitets- og efteruddannelseskonsulenter med henblik på at få lagt en plan for hvornår de skal deltage i den systematiske efteruddannelse. Efteruddannelsessekretariatet vil efterfølgende kontrollere om lægen har deltaget i den systematiske efteruddannelse.

Efteruddannelsessekretariatet vil en gang årligt give de enkelte regioner besked om hvilke læger der ikke har deltaget i den systematiske efteruddannelse.

På grund af kapacitetsproblemerne er der dog indgået en aftale i bestyrelsen for Fonden for Almen Praksis om at der ikke vil ske opfølgning over for læger der ikke deltager i den systematiske efteruddannelse, før der er en tilstrækkelig kapacitet.

Etablering af koordinationsgruppe for systematisk efteruddannelse

I efteråret 2014 tog Efteruddannelsessekretariatet initiativ til at etablere en bredt sammensat dialoggruppe bestående af repræsentanter fra regionerne (centralt og regionalt) samt vejledere og koordinatore fra DGE-ordningen. Dialoggruppen blev løbende orienteret om udviklingen af temaer og inddraget i drøftelser om hvordan man i praksis kunne implementere den systematiske efteruddannelse. Dialoggruppen bestod af 40-45 deltagere og er efterfølgende blevet reduceret til 15 repræsentanter fra regionerne, PLO og DGE-ordningen.

Baggrunden for etableringen af denne dialoggruppe, og efterfølgende koordinationsgruppe, har været at samle de aktører som forventes at blive de største udbydere af den systematiske efteruddannelse. Det har været vigtigt for Efteruddannelsessekretariatet at sikre en bred involvering i og et bredt ejerskab til den systematiske efteruddannelse.

Pilotprojekt – Systematisk Gruppebaseret Efteruddannelse (SGE)

Som led i at løse kapacitetsproblemer, og som et forsøg på at styrke læringseffekten i den systematiske efteruddannelse, har bestyrelsen i Fonden for Almen Praksis besluttet at igangsætte et forsøg med systematisk efteruddannelse i regi af DGE-ordningen. Dog således at der stilles en række mere formelle krav til SGE end til den eksisterende DGE-ordning.

I den systematiske, gruppebaserede efteruddannelse tages der udgangspunkt i to patientcases som omhandler forskellige perspektiver (medicinske, socialmedicinske, organisatoriske osv.). Disse cases diskuteres i grupperne under ledelse af en på forhånd udpeget facilitator. Facilitator har blandt andet ansvaret for at alle deltager i diskussionerne.

SGE-ordningen vil blive evalueret i slutningen af 2016 hvorefter bestyrelsen i Fonden for Almen Praksis tager stilling til om ordningen skal gøres permanent.

Temaer under den systematiske efteruddannelse

Tema 1: Den diagnostiske udfordring i almen praksis

Formålet med efteruddannelsesaktiviteten er at styrke de deltagende lægers diagnostiske færdigheder både i relation til identifikation af alvorlig lidelse, udredning af uspecifikke symptomer og funktionelle lidelser, afklaring af komplekse bio-psykosociale problemstillinger og i relation til at undgå overdiagnosticering og sygeliggørelse af raske personer. Derudover at styrke de deltagende læger i rationel brug af parakliniske og billeddiagnostiske undersøgelser.

Tema 2A: Patienter med kronisk sygdom og multimorbiditet

Formålet med efteruddannelsesaktiviteten er at styrke de deltagende lægers evner til håndtering og behandling af patienter med kronisk sygdom og multimorbiditet, herunder at give et indblik i principper for, hvad kronisk sygdom og multisygdom er, og hvordan man organiserer sin indsats i praksis.

Tema 2B: Den døende patient

Formålet med efteruddannelsesaktiviteten er at styrke de deltagende lægers evne til at behandle døende patienter i eget hjem eller på plejehjem og til at samarbejde med pårørende samt regionale og kommunale samarbejdspartnere.

Tema 3: Børn og unge i almen praksis

Formålet med efteruddannelsesaktiviteten er at styrke de deltagende lægers evne til at håndtere, udrede, diagnosticere og behandle barnealderens sygdomme somatisk og psykisk i almen praksis, herunder kommunikation med børnefamilier og samarbejde med og visitation til kommune, speciallæger og sygehuse.

Tema 4A: Patienter med psykiske og psykiatriske problemstillinger i almen praksis

Formålet med efteruddannelsesaktiviteten er at styrke de deltagende lægers evne til at håndtere patienter i praksis der er socialt marginaliserede, sårbare og misbrugende, samt patienter med tristhed, sorg, krise, stressrelaterede tilstande, depression, angst, psykoser og personlighedsforstyrrelser.

Tema 4B: Den ældre patient

Formålet med efteruddannelsesaktiviteten er at styrke de deltagende lægers evne til at kende egen rolle samt at udrede, håndtere og behandle den ældre patients sygdomme og problemstillinger i almen praksis.